

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE

**ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA UNIJA RAČUNOVODSKA
HIŠA V OBDOBJU OD 2011 DO 2015**

PETRA RUS HRASTAR

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Petra Rus Hrastar, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA UNIJA RAČUNOVODSKA HIŠA V OBDOBJU OD 2011 DO 2015, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko prof. dr. Sergejo Slapničar

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 31. 8. 2016

Podpis študentke:

KAZALO

UVOD	1
1 ANALIZA POSLOVANJA	2
1.1 Opredelitev analize poslovanja	2
2 PREDSTAVITEV PANOGE	4
3 PREDSTAVITEV PODJETIJ	6
3.1 Unija računovodska hiša, d.d.	6
3.1.1 Vizija in poslanstvo	6
3.1.2 Hitri pregled nekaterih postavk	7
3.2 Vizija računovodstvo, d.d.	7
3.2.1 Hitri pregled nekaterih postavk	7
3.3 Replika, računovodstvo in davčno svetovanje, d.o.o.	8
3.3.1 Hitri pregled nekaterih postavk	8
3.4 DATA d.o.o.	9
3.4.1 Hitri pregled nekaterih postavk	9
3.5 Obzorje d.o.o.	9
3.5.1 Hitri pregled nekaterih postavk	10
3.6 Karmen d.o.o.	10
3.6.1 Hitri pregled nekaterih postavk	10
4 PRIMERJALNA ANALIZA POSLOVANJA PODJETIJ Z IZBRANIMI RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI	11
4.1 Kazalniki dobičkonosnosti poslovanja	12
4.1.1 Kazalnik dobičkonosnosti kapitala (ROE).....	12
4.1.2 Kazalnik dobičkonosnosti sredstev (ROA)	13
4.2 Kazalniki obračanja sredstev	14
4.2.1 Koeficient obračanja sredstev	14
4.3 Kazalniki stanja financiranja	15
4.3.1 Delež kapitala v financiranju.....	15
4.3.2 Delež dolgov v financiranju	16
4.4 Kazalniki plačilne sposobnosti	18
4.4.1 Kratkoročni koeficient.....	18
4.5 Drugi kazalniki	19
4.5.1 Dobitek na zaposlenega	19
4.5.2 Prihodki na zaposlenega	20
4.5.3 Dodana vrednost.....	20
4.5.4 Strošek na zaposlenega in povprečna mesečna plača na zaposlenega	20
5 SISTEM POVEZANIH KAZALNIKOV	21
SKLEP	23
LITERATURA IN VIRI	26

PRILOGE

KAZALO TABEL

Tabela 1: Stanje v panogi, od 2011 do 2015.....	5
Tabela 2: Izpis nekaterih postavk, Unija d.d.....	7
Tabela 3: Izpis nekaterih postavk, Vizija d.d.....	8
Tabela 4: Izpis nekaterih postavk, Replika d.d.	8
Tabela 5: Izpis nekaterih postavk, Data d.o.o.	9
Tabela 6: Izpis nekaterih postavk, Obzorje d.o.o.....	10
Tabela 7: Izpis nekaterih postavk, Karmen d.o.o.....	11

KAZALO SLIK

Slika 1: Grafični prikaz čistih prihodkov od prodaje v panogi, od 2011 do 2015	5
Slika 2: Grafični prikaz ROE, 2012-2015	13
Slika 3: Grafični prikaz ROA, 2012-2015.....	14
Slika 4: Grafični prikaz koeficienta obračanja sredstev, 2012-2015.....	15
Slika 5: Grafični prikaz deleža kapitala v financiranju, 2011-2015.....	16
Slika 6: Grafični prikaz deleža dolgov v financiranju, 2011-2015	17
Slika 7: Grafični prikaz kratkoročnega koeficienta, 2011-2015	19
Slika 8: DuPontov sistem kazalnikov.....	21
Slika 9: DuPontov sistem povezanih kazalnikov na primeru podjetij	22

UVOD

V današnjem času je za vsako podjetje pomembno, da spremljajo svoje poslovanje. Velikost pri tem seveda ne igra nobene vloge. Naj gre za veliko ali majhno podjetje, vse je odvisno od tega, kako se bo podjetje odzvalo na spremembe in kako hitro in učinkovito se bo znalo prilagoditi določeni situaciji. Za odločitve, ki jih v podjetju sprejemajo v poslovodstvu, ključno vlogo igra računovodstvo, predvsem s pripravljanjem poročil in zagotavljanjem informacij. S pomočjo različnih orodij in z informacijami, ki jih ima poslovodstvo v podjetju na voljo, lahko analizirajo, kako učinkovito podjetje posluje oziroma je poslovalo zadnja leta. V pomoč so tudi finančni in nefinančni kazalniki.

V zaključni nalogi bom analizirala podjetje, ki je eno izmed vodilnih na svojem področju v Sloveniji, veliko vlogo pa igra tudi v tujini. Gre za podjetje Unija, računovodska hiša, d.d. Poslovanje izbranega podjetja bom primerjala z nekaj konkurenčnimi podjetji, ki so prav tako zelo uspešni na svojem področju. Analizirala bom daljše časovno obdobje, to je obdobje petih let in sicer v letih od 2011 do leta 2015.

V prvem delu bom teoretično predstavila pojem analize poslovanja, ter na kratko predstavila panogo. Sledi kratek opis podjetij, nato pa v tretjem delu analiza poslovanja s finančnimi kazalniki in primerjava z izbranimi konkurenčnimi podjetji, nekatere že prej izračunane kazalnike bom prikazala tudi v DuPontovem sistemu. V sklepu bom analizo povzela in podala tudi svoje mnenje.

Ker bom sama kmalu iskala prvo zaposlitev, mi bo analiza dotičnih podjetij zelo koristila. Ugotovila bom, kako podjetja v tej panogi poslujejo in se razvijajo. Poleg tega bom pridobila tudi dodatne veščine analitičnega razmišljanja in preučevanja. Cilji naloge so: predstaviti finančne kazalnike; narediti analizo s pomočjo kazalnikov za obdobje petih let; primerjati podjetje Unija d.d. s sorodnimi podjetji; najbolj pomembne kazalnike predstaviti v tako imenovanem DuPontovem sistemu povezanih kazalnikov; v sklepu na kratko povzeti ugotovljeno in podati svoje mnenje.

Metode, ki sem jih uporabila pri izdelavi zaključne naloge:

- statične metode in analitični način proučevanja: predvsem pri proučevanju pojavov in stanj, ki so se pojavljali v preteklih obdobjih poslovanja pri izbranih podjetjih in
- zbiranje in analiza podatkov: zbirala sem podatke in potrebno dokumentacijo, ki je na voljo na spletnih straneh in v strokovni literaturi. Pri analizi poslovanja sem uporabila analizo kazalnikov.

Pri pisanju zaključne naloge sem bila omejena pri letnih poročilih podjetij, saj nobeno izmed analiziranih podjetij ne objavlja izčrpnih poročil, le zakonsko predpisane, ki pa so za obsežnejšo analizo, na primer analizo nefinančnih kazalnikov, vsekakor premalo.

1 ANALIZA POSLOVANJA

1.1 Opredelitev analize poslovanja

»Analysis« je grška beseda in v slovenskem prevodu pomeni analiza. Bistvo analize je, da celoto razčleni na manjše sestavne dele. Tekom razvoja je beseda analiza dobila širši pomen, kot je na primer raziskovanje, ugotavljanje, ocenjevanje, presoja in podobno, na različnih znanstvenih področjih (kemija, matematika, ekonomija, psihologija, ...) (Bergant, 2007, str. 20).

Številni avtorji različno a hkrati zelo podobno interpretirajo analizo poslovanja. Pučko (2004, str. 14) analizo poslovanja opredeljuje kot znanstveno disciplino in praktično dejavnost. Od različnih avtorjev je izluščil najbolj pogoste sestavine, ki so jih uporabili pri razlagi analize poslovanja, ter na splošno pravi, da je »analiza poslovanja proces spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja (zdržbe), ki služi za odločanje o izboljšanju ekonomske uspešnosti poslovanja te zdržbe (podjetja) z vidika uporabnika analize.«

Namen analize je pridobljene podatke analizirati in oblikovati informacije, ki bodo pripomogle pri poslovanju podjetja v prihodnosti. Po navadi analiziramo dve zaporedni leti, lahko pa za analizo izberemo tudi več zaporednih let. Ocenimo tudi, v katerem obdobju je bilo podjetje uspešnejše in ugotavljamo razlike med podjetji.

Določanje namena analize poslovanja je Pučko (2004, str. 10) razdelil glede na tri vidike:

- ekonomski vidik, ki je vezan na ekonomsko izboljšanje uspešnosti poslovanja,
- organizacijski vidik, ker je organizacija tista, ki pripomore k doseganju ciljev podjetja in
- uporabniški vidik, saj je namen analize odvisen od interesov uporabnikov analize.

Analizo poslovanja lahko razdelimo na številne vrste analiz, ki so lahko razdeljene glede na pogostost opravljanja analize, glede na predmet analiziranja itd. Lahko so razdeljene tudi glede na uporabniško določenost, v katero spadata zunanja in notranja analiza. Zunanjo analizo izdeluje nekdo izven podjetja. Notranja analiza pa se izvaja v samem podjetju. Razlika se kaže predvsem v kakovosti izvedbe, saj imajo notranji izdelovalci analiz na voljo precej več informacij in podatkov (Pučko, 2004, str. 30-31). Poleg zunanjih in notranjih izdelovalcev analiz ločimo tudi notranje in zunanje uporabnike analiz. Notranji uporabniki so zaposleni na različnih ravneh v podjetju, zunanji uporabniki pa so na primer dobavitelji, sindikati, fakultete, občine, gospodarske zbornice in ostali, ki izkažejo interes za analizo (Pučko, 2004, str. 12)

Pri analizi poslovanja največ podatkov pridobimo iz temeljnih računovodskih izkazov (bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja denarnih tokov), saj so največji vir informacij o uspešnosti poslovanja podjetja.

Bilanca stanja je temeljni računovodski izkaz in prikazuje višino sredstev na eni strani ter višino obveznosti do virov sredstev na drugi strani, na določen dan. **Izkaz poslovnega izida** nam prikazuje stanje prihodkov in odhodkov ter razliko med njima, ki jo imenujemo poslovni izid. **Izkaz gibanja denarnih tokov** nam prikazuje povečanja in zmanjšanja denarnih sredstev.

Igličar, Hočevar in Zaman Groff (2013, str. 388) pravijo, da je potrebno pridobljene podatke iz računovodskih izkazov primerjati z drugimi informacijami, ki služijo kot standard. Za primerjavo se najpogosteje uporabljajo:

- podatki preteklega poslovanja,
- podatki drugih podjetij iz iste panoge in
- podatki načrtovanega poslovanja.

Pri analizi računovodskih izkazov se največkrat uporabljajo naslednje metode: vodoravna analiza, navpična analiza in analiza računovodskih izkazov s kazalniki (Igličar et al., 2013, str. 389).

Finančni kazalniki so relativna števila, ki jih dobimo z delitvijo ene gospodarske kategorije s kakšno drugo. Izrazimo jih lahko kot stopnjo udeležbe, indekse ali koeficiente (Igličar et al., 2013, str. 397).

Pomembno je podariti, da se v organizacijah vse bolj uporablja tudi **sodobni sistem kazalcev**, predvsem za to, da lahko bolje uresničujejo svoje strateške cilje. V sodobnem sistemu so finančni in nefinančni kazalci, slednji so usmerjeni bolj v prihodnost in so bolj optimistični kot finančni, ki so usmerjeni v preteklost oziroma v rezultate poslovanja. Nefinančni kazalniki nam govorijo o razvoju in o rasti, poleg tega pa nam omogočajo tudi pregled nad elementi, ki niso izkazani v nobenem računovodskem izkazu. Nefinančni kazalci so informacije, ki so izraženi v fizični enoti oziroma opisno (Pučko, Čater & Rejc, 2009, str. 158).

Sama bom v zaključni nalogi uporabila analizo s finančnimi kazalniki, ki je tudi najbolj razširjena metoda. Pri analizi poslovanja podjetij bom uporabila bilance stanja in izkaze poslovnih izidov izbranih podjetij. Nefinančnih kazalnikov zaradi nedostopnosti informacij ne bom analizirala, saj analizirana podjetja ne objavljajo izčrpnih letnih poročil.

2 PREDSTAVITEV PANOGE

Računovodstvo kot ga poznamo danes sestoji iz štirih temeljnih funkcij: knjigovodstvo, računovodsko predračunavanje, računovodsko nadziranje in računovodsko analiziranje (Igličar et al., 2013, str. 2-3). Glavni namen računovodstva je spremljanje in preučevanje pojavov pri poslovanju podjetij. Informacije se v računovodstvu izražajo vrednostno, ki so v pomoč uporabnikom pri razumevanju. Tako kot pri analizi poslovanja so tudi tukaj uporabniki notranji (poslovodstvo, lastniki, zaposleni) in zunanji (posojilodajalci, dobavitelji, kupci, konkurenca, država...) (Igličar et al., 2013, str. 17-22).

Računovodsko področje pri nas ni dobro zakonsko urejeno. Slovenija sicer to področje ureja z Zakonom o gospodarskih družbah, Slovenskimi računovodskimi standardi ter Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (uporabljajo jih predvsem podjetja, ki kotirajo na borzi), a te regulacije predpisujejo zgolj to, kako se vodijo poslovne knjige, kako se sestavlja računovodske izkaze in podobno, ne predpisujejo pa minimalnih pogojev za opravljanje računovodske dejavnosti. Že nekaj časa je izoblikovan Zakon o računovodski dejavnosti, ki bi to področje bolje urejeval, a še ni sprejet.

Računovodstvo lahko v Sloveniji izvaja kdorkoli, saj ni omejitev pri izobrazbi, strokovnem znanju, sposobnostih in izkušnjah, posledica tega pa so lahko nekakovostne informacije. Nad večjimi družbami, bdijo revizorji, ki imajo svojo dejavnost zakonsko urejeno in strogo nadzorovano. Vprašanje je, na podlagi česa lastniki manjših podjetij, ki nimajo svojega računovodstva, izbirajo izvajalce tovrstnih storitev? Veliko izmed njih namreč nima računovodskega znanja, zato težko presojajo o tem ali ga ima njihov izbrani izvajalec. Po navadi se naročniki odločajo za izvajalce z najnižjimi cenami storitev, kar pa vsekakor ni najbolj primeren kriterij, saj so storitve lahko opravljene manj kakovostno. Raziskavi med izvajalci računovodskih storitev ter naročniki računovodskih storitev sta pokazali, da je strokovni naziv v tesnem razmerju z dobrimi kompetencami računovodij, ki so osnova za pripravo kakovostnih računovodskih informacij. Koga bo naročnik izbral za izvajalca računovodskih storitev je odvisno predvsem od individualnih preferenc naročnika, naj gre za zaupanje, odzivnost in zanesljivost izvajalca, individualna obravnava ali empatija do svojih strank (Slapničar, Zaman Groff & Štumberger, 2014, str. 14-16). Pri izbiri računovodskega servisa lahko kot merilo za presojo upoštevamo tudi certifikate in nazive, ki jih takšno podjetje ali posameznik prejme (na primer Naj računovodski servis ali Preizkušeni računovodja).

Računovodstvo je storitvena dejavnost in se po standardni klasifikaciji dejavnosti uvršča v razred 69.200, v katerega spada računovodska, knjigovodska in revizijska dejavnost ter davčno svetovanje. V Tabeli 1 so razvidni nekateri podatki o stanju panoge v letih od 2011 do 2015. Razvidno je, da je na trgu prisoten trend upadanja števila poslovnih subjektov. Leta 2011 je bilo poslovnih subjektov največ od vseh preučevanih let, to je 4.474, lansko leto pa najmanj, 3.719. Zmanjšanje je predvsem na strani samostojnih podjetnikov. V letu

2015 jih je bilo skoraj 20 % manj kot leto prej. A če pogledamo najnovejši podatek iz dne 23. 5. 2016, je poslovnih subjektov še več kot jih je bilo leta 2011, to je 4.679 (Zbornica računovodskih servisov, 2016). Kaj je razlog za tako visoko razliko ni zabeleženo. A verjetno je zavedanje o pomembnosti te dejavnosti in okrevanje po gospodarski krizi pripomoglo za nastanek toliko novih podjetij, vprašanje pa je koliko izmed teh podjetij se bo dejansko obdržalo in preživel.

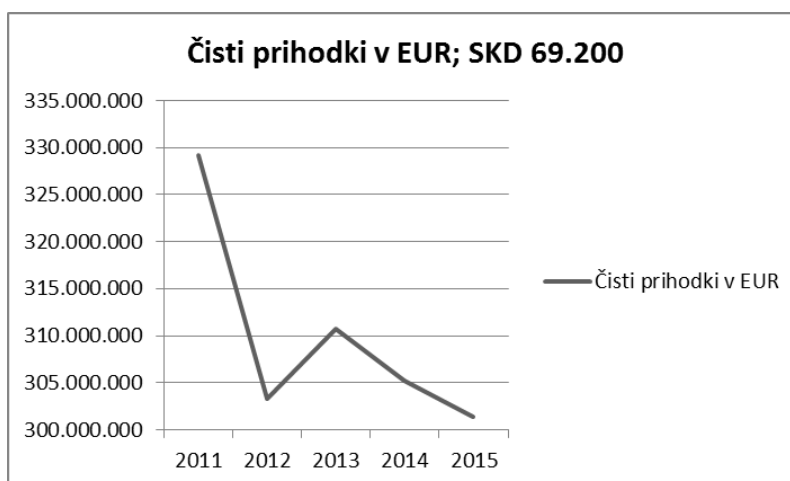
Število zaposlenih v tej panogi je bilo v vseh petih letih povprečno 4571 oseb. Največ zaposlenih je bilo leta 2015, najmanj pa leta 2013. Čisti prihodki od prodaje, so bili v letu 2011 s skoraj 330 milijoni najvišji, nato pa sledi kar globok padec saj je v naslednjem letu čistih prihodkov v tej panogi za skoraj 27 milijonov manj. V letu 2015 je bilo čistih prihodkov od prodaje najmanj, dobrih 300 mio EUR. Gibanje prihodkov prikazuje tudi Slika 1.

Tabela 1: Stanje v panogi, od 2011 do 2015

SKD 69.200	2011	2012	2013	2014	2015
Št. poslovnih subjektov	4.474	4.516	4.229	4.069	3.719
Št. zaposlenih	4.643	4.524	4.480	4.542	4.666
Čisti prihodki v EUR	329.211.265	303.372.457	310.706.927	305.244.003	301.431.953

Vir: Zbornica računovodskih servisov, Razvoj in številčni prikaz panoge 69.200 za leto 2011-2015, 2016

Slika 1: Grafični prikaz čistih prihodkov od prodaje v panogi, od 2011 do 2015

3 PREDSTAVITEV PODJETIJ

3.1 Unija računovodska hiša, d.d.

Unija računovodska hiša je podjetje, ki se ukvarja z računovodskimi storitvami. Poleg osnovnega knjiženja in administrativnih storitev je podjetje čedalje bolj usmerjeno tudi v analizo problemov in reševanja le-teh, ter svetovanje strankam. Podjetje stavi na strokovnost in odgovornost opravljanja storitev, ter se zaveda pomembnosti osebnega stika s stranko. Ponujajo številne storitve, na primer: vodenje glavne knjige, davčno knjigovodstvo, finančno knjigovodstvo, izdelava računovodskih izkazov ter letnih poročil, davčni obračuni, računovodski in davčni nadzor idr. Podjetje svojo konkurenčno prednost ohranja tudi z izbiro zaposlenih, ter njihovo stalno izobraževanje, ki močno presega evropsko povprečje. Podjetje usposabljanju in izobraževanju zaposlenega nameni kar 100 ur letno, medtem ko se evropsko povprečje giblje okoli 40 ur. (Znanje in zaupanje, 2012).

V letih 2009, 2010, 2011 in 2015 je podjetje prejelo naziv »Naj računovodski servis« v kategoriji velikih podjetij. Za visoko kakovost izvajanja storitev imajo pridobljen tudi certifikat ISO 9001:2014 (Stroka, b.l.). Leta 2010 je podjetje prejelo tudi polni certifikat »Družini prijazno podjetje« (Organizacija, 2013).

Sedež podjetja je na Brezovici pri Ljubljani, na Tržaški cesti. Upravo podjetja sestavljajo trije člani: Miran Pikovnik, predsednik uprave; Borut Ravnik, direktor storitev; Polona Kovač Pikovnik, direktorica Inštituta za računovodstvo (Uprava, 2013).

3.1.1 Vizija in poslanstvo

Vizija podjetja se nanaša na različna področja delovanja. Želijo opravljati storitve, ki jih opravljajo že sedaj, ter razširiti področje storitev za zagotavljanje celovite podpore strank. Svojim zaposlenim želijo zagotavljati delovno okolje, ki jim ponuja varnost, zadovoljstvo, osebno rast ter nadvse pomembno ravnotežje delo-družina. Z nudenjem takšnega okolja je podjetje postalo zelo privlačno kot delodajalec, doma in v tujina. Doseči želijo tudi optimizacijo poslovnih procesov in pridobiti nekaj novih certifikatov (ISO 9001, ISO 27001 in ISO 37500). Postati želijo vodilna računovodska hiša v Sloveniji, ter biti prisotni na vsaj 10 trgih s Srednji Evropi (Vizija in poslanstvo, 2013).

Poslanstvo podjetja je opravljanje kakovostnih storitev, ki pomagajo pri rasti in razvoju partnerjev ter uspešnem poslovanju, spodbujanje zaposlenih ter zagotavljanje dobrih delovnih pogojev, podjetje kazati v dobri luči in ga voditi v dolgoročni uspeh (Vizija in poslanstvo, 2013).

3.1.2 Hitri pregled nekaterih postavk

V Tabeli 2 vidimo, da se čisti prihodki od prodaje podjetja Unija d.d. gibljejo okoli 2,5 mio EUR, konec leta 2015 pa so se prihodki povzpeli čez 3 mio. Čisti dobiček je bil v lanskem letu najvišji od vseh preučevanih obdobj. Povprečno število zaposlenih se je glede na leto 2011 povišalo za več kot 10. Seveda je potrebno upoštevati, da je to povprečno število zaposlenih na podlagi delovnih ur in ne dejansko število zaposlenih v podjetju. Primerjala sem tudi podatke o čistih prihodkih od prodaje panoge ter podjetja in ugotovila, da ima podjetje Unija d.d. med 0,77 % in 1,02 % tržni delež.

Tabela 2: Izpis nekaterih postavk, Unija d.d.

Postavka/leto	2011	2012	2013	2014	2015
Čisti prihodki od prodaje (v 000 EUR)	2.531,54	2.343,58	2.531,13	2.674,72	3.078,54
Čisti dobiček (v 000 EUR)	148,19	169,23	191,10	219,80	285,28
Povprečno št. zaposlenih	36,46	35,03	37,17	38,43	46,81
Tržni delež (v %)	0,77	0,77	0,81	0,88	1,02

Vir: Unija d.d., Letno poročilo za leto 2012; Unija d.d., Letno poročilo za leto 2013; Unija d.d., Letno poročilo za leto 2014; Unija d.d., Letno poročilo za leto 2015

3.2 Vizija računovodstvo, d.d.

Računovodski servis Vizija je bil ustanovljen leta 1993 in slovi kot eden prvih podjetij na tem področju v Sloveniji. Sedaj je podjetje v Sloveniji največje in vodilno na področju vodenja poslovnih knjig in davčnega svetovanja. V podjetju je več kot 100 zaposlenih, ki se stalno izobražujejo in izpopolnjujejo svoja znanja na področju računovodstva, davkov in svetovanja strankam. Njihovo vodilo so kvaliteta, strokovnost, zaupanje ter prijaznost. Pohvalijo se lahko s kar petnajstimi poslovalnicami po vsej Sloveniji ter tremi poslovalnicami v Srbiji. Poleg računovodskih storitev ponujajo tudi svetovanje pri ustanovitvi podjetja. Sedež podjetja je v Ljubljani na Tržaški cesti. Predsednik uprave je Robert Ogorevc (Računovodski servis, 2016). Vizija računovodstvo je lastnica številnih priznanj in certifikatov, med drugim je bila v letih 2010, 2011 in 2012 izbrana za »Naj računovodski servis« v kategoriji velikih podjetij, pridobila je tudi certifikat bonitetne odličnosti AAA, ter polni certifikat »Družini prijazno podjetje« (Certifikati in priznanja, 2016).

3.2.1 Hitri pregled nekaterih postavk

Podjetje Vizija d.d. je prav tako kot Unija d.d. v letu 2015 beležilo povišanje čistih prihodkov od prodaje, v primerjavi z letom 2014. Povečal se jim je tudi dobiček, a to ni bil najvišji dobiček, ki so ga imeli v obdobju petih let. Skoraj 300 tisoč EUR dobička je

podjetje imelo v letu 2011. Podjetje ima prav tako več zaposlenih kot podjetje Unija d.d.. Skozi vsa leta so imeli povprečno zaposlenih 75,8 oseb. Podjetje ima najvišji tržni delež med analiziranimi, giblje se med 1,5 % in 1,73 %.

Tabela 3: Izpis nekaterih postavk, Vizija d.d.

Postavka/leto	2011	2012	2013	2014	2015
Čisti prihodki od prodaje (v 000 EUR)	4.935,86	4.765,05	4.708,02	4.723,87	5.222,87
Čisti dobiček (v 000 EUR)	295,08	159,70	228,49	245,10	254,62
Povprečno št. zaposlenih	78,00	75,00	75,00	75,00	76,00
Tržni delež (v %)	1,50	1,57	1,52	1,55	1,73

Vir: Vizija d.d., Letno poročilo za leto 2012; Vizija d.d., Letno poročilo za leto 2013; Vizija d.d., Letno poročilo za leto 2014; Vizija d.d., Letno poročilo za leto 2015

3.3 Replika, računovodstvo in davčno svetovanje, d.o.o.

Podjetje Replika d.o.o. deluje od leta 2003. Sedež podjetja je v Ljubljani na Tržaški cesti. Ponuja veliko različnih vrst računovodskih storitev, davčno svetovanje ter finančno in poslovno svetovanje. Njihova prednost se kaže predvsem v skrbi do vsake stranke posebej in njihov način poslovanja, strankam zagotavljajo tudi hitro odzivnost ter sodobnost poslovanja. S strankami gradijo zaupanje, s katerimi želijo ohranjati tudi dolgoročno poslovanje. Intenzivno se posvečajo davčnemu svetovanju. Podjetje je lansko leto že drugič prejelo naziv »Naj računovodski servis«, v kategoriji srednje velikih podjetij. Prvič so ga prejeli leta 2012 (O podjetju, b.l.).

3.3.1 Hitri pregled nekaterih postavk

Podjetje Replika d.d. je najvišje čiste prihodke od prodaje imelo leta 2014, sicer pa so mu prihodki kar nihali. Največji preskok je med letoma 2013 in 2014, ko so čisti prihodki od prodaje narastli za skoraj 380 tisoč. Povprečno število zaposlenih se giblje med 4,16 in 6,99. Podjetje beleži med 0,09 % in 0,22 % tržni delež.

Tabela 4: Izpis nekaterih postavk, Replika d.d.

Postavka/leto	2011	2012	2013	2014	2015
Čisti prihodki od prodaje (v 000 EUR)	452,47	527,94	278,27	657,88	365,31
Čisti dobiček (v 000 EUR)	9,15	11,85	25,52	25,71	10,96
Povprečno št. zaposlenih	5,63	4,42	4,16	6,83	6,99
Tržni delež (v %)	0,14	0,17	0,09	0,22	0,12

Vir: Replika d.d., Letno poročilo za leto 2012; Replika d.d., Letno poročilo za leto 2013; Replika d.d., Letno poročilo za leto 2014; Replika d.d., Letno poročilo za leto 2015

3.4 DATA d.o.o.

Podjetje Data d.o.o. ponuja celostne podporne storitve podjetjem in tistim, ki šele začenjajo svojo poslovno pot. Na trgu obstajajo že 23 let. Sedež podjetja imajo na Dunajski cesti v Ljubljani. V podjetju je zaposlenih 40 oseb, ki skrbijo za kvalitetno opravljanje storitev. Poleg osnovnih računovodskih storitev ponujajo tudi brezplačna in plačljiva izobraževanja, svetovanja na različnih področjih, ter vse potrebno za ustanovitev podjetja. Veliko pozornost posvetijo razvojni fazi podjetij. Podjetje sodeluje z več kot 1200 strankami. Na njihovi spletni strani se nahajajo nekateri uporabni obrazci ter računalna za različne izračune, na primer nekaj različnih oblik računov, obrazec za kilometrino, potni nalog, izračun plače itd. Podjetje je leta 2010 osvojilo Evropsko nagrado za podjetništvo, 2011 in 2013 pa Evropsko poslovno nagrado (O nas, 2016).

3.4.1 Hitri pregled nekaterih postavk

V Tabeli 5 vidimo, da so v podjetju Data d.o.o. čisti prihodki od prodaje naraščali, nato pa v letu 2015 nekoliko padli. Najvišji čisti dobiček je v letu 2014. V podjetju je bilo v petih letih povprečno zaposlenih 31,6 oseb. Podjetje ima med 0,42 % in 0,65 % tržni delež.

Tabela 5: Izpis nekaterih postavk, Data d.o.o.

Postavka/leto	2011	2012	2013	2014	2015
Čisti prihodki od prodaje (v 000 EUR)	1.368,63	1.468,86	1.520,63	1.977,02	1.870,22
Čisti dobiček (v 000 EUR)	232,51	361,76	332,38	364,31	349,90
Povprečno št. zaposlenih	24,63	26,75	32,06	37,35	37,35
Tržni delež (v %)	0,42	0,48	0,49	0,65	0,62

Vir: Data d.o.o., Letno poročilo za leto 2012; Data d.o.o., Letno poročilo za leto 2013; Data d.o.o., Letno poročilo za leto 2014; Data d.o.o., letno poročilo za leto 2015

3.5 Obzorje d.o.o.

Podjetje Obzorje d.o.o. posluje od leta 1993. Sprva je delovalo kot s.p., nato so se v letu 2004 preoblikovali v d.o.o. Slovijo po kvalitetno opravljenih storitvah, zadovoljnih strankah ter nizki fluktuaciji strank. V podjetju so zaposlene štiri osebe, ki skrbijo za 70 podjetij. Ponujajo celoten spekter računovodskih storitev in svetovanj. S svojimi storitvami ponujajo strankam prijazen odnos, prihranek na času in denarju. Podjetje svojim zaposlenim nudi prijazno delovno okolje, ki jim omogoča osebno in strokovno rast. Podjetje je pred kratkim prejelo certifikat poslovne odličnosti »Odlično srednje, malo ali mikro podjetje« (O podjetju, 2012). Nahajajo se na Ljubljanski cesti v Slovenski Bistrici. Direktorica podjetja je gospa Planinšec Deržek Jožica (Kontakt, 2012).

3.5.1 Hitri pregled nekaterih postavk

Podjetje Obzorje d.o.o. je eno od proučevanih podjetij, ki ima najnižje čiste prihodke. Najvišji čisti dobiček ima izkazan v letu 2015 in meri skoraj 15 tisoč. Povprečno so imeli zaposlenih 3,9 oseb. Podjetje ima od vseh analiziranih podjetij najnižji tržni delež, ki se giblje med 0,04 % in 0,06 %.

Tabela 6: Izpis nekaterih postavk, Obzorje d.o.o.

Postavka/leto	2011	2012	2013	2014	2015
Čisti prihodki od prodaje (v 000 EUR)	138,02	156,42	162,89	170,95	170,95
Čisti dobiček (v 000 EUR)	7,38	7,59	13,72	9,60	14,94
Povprečno št. zaposlenih	4,00	4,05	3,58	3,76	4,00
Tržni delež (v %)	0,04	0,05	0,05	0,06	0,06

Vir: Obzorje d.o.o., Letno poročilo za leto 2012; Obzorje d.o.o., Letno poročilo za leto 2013; Obzorje d.o.o., Letno poročilo za leto 2014; Obzorje d.o.o., Letno poročilo za leto 2015

3.6 Karmen d.o.o.

Podjetje Karmen d.o.o. je bilo ustanovljeno v letu 1991. Nahaja se v Spodnjih Praprečah pri Lukovici. Njihova osnovna dejavnost so knjigovodske in računovodske storitve, sicer pa imajo priglase še nekatere druge dejavnosti. V podjetju je zaposlenih 5 oseb, ki imajo primerno izobrazbo in se redno izobražujejo. Z njimi stalno sodeluje 50 podjetij, skoraj še enkrat toliko podjetij/posameznikov pa njihove storitve koristi občasno oziroma po naročilu. Odlikuje jih strokovnost, natančnost, prijaznost in ugodna cena storitev (O nas, b.l.). Od leta 2012 do 2015 so vsako leto prejeli naziv »Naj računovodski servis« v kategoriji malih podjetij. Poleg tega ima podjetje tudi druga odličja, na primer Certifikat bonitetne odličnosti AAA, ki so ga prejeli tri leta zapored, v letih 2011, 2012 in 2013 (Priznanja, b.l.).

3.6.1 Hitri pregled nekaterih postavk

V Tabeli 7 je razvidno, da so čisti prihodki od prodaje razmeroma konstantni. Najvišja razlika je bila med letoma 2011 in 2014. Čisti dobiček narašča iz leta v leto, nato pa v letu 2015 strmo pade. Podjetje Karmen d.o.o. je na prvi pogled zelo uspešno podjetje. Čisti prihodki od prodaje naraščajo iz leta v leto, manj prihodkov so sicer beležili v letu 2015, a razlika ni tako očitna. Večja razlika je razvidna pri čistem dobičku, saj s 26 tisoč v letu 2014 pade na dobrih 9 tisoč v letu 2015. Povprečno število zaposlenih je v vseh petih letih 3,6. Podjetju Karmen d.o.o. se tržni delež giblje med 0,06 % in 0,08 %.

Tabela 7: Izpis nekaterih postavk, Karmen d.o.o.

Postavka/leto	2011	2012	2013	2014	2015
Čisti prihodki od prodaje (v 000 EUR)	212,03	216,25	226,89	236,98	232,76
Čisti dobiček (v 000 EUR)	15,74	16,32	19,53	26,16	9,33
Povprečno št. zaposlenih	3,60	3,99	3,80	3,43	3,19
Tržni delež (v %)	0,06	0,07	0,07	0,08	0,08

Vir: Karmen d.o.o., Letno poročilo za leto 2012; Karmen d.o.o., Letno poročilo za leto 2013; Karmen d.o.o., Letno poročilo za leto 2014; Karmen d.o.o., Letno poročilo za leto 2015

4 PRIMERJALNA ANALIZA POSLOVANJA PODJETIJ Z IZBRANIMI RAČUNOVODSKIMI KAZALNIKI

Primerjalna analiza se uporablja takrat, ko primerjamo podjetja med seboj. Pogoji za izvedbo je, da so vsa podjetja iz iste panoge, saj se poslovanja v posamezni panogi med seboj zelo razlikujejo. Običajno se primerja s povprečjem panoge, s konkurenčnimi podjetji, lahko pa se naredi primerjava z najboljšim podjetjem v panogi (Igličar et al., 2013, str. 388). Sama bom uporabila primerjavo s konkurenčnimi podjetji.

Poznamo veliko različnih kazalnikov. Leach (2010) pravi, da je iz podatkov v bilanci stanja in izkaza poslovnega izida mogoče izračunati preko 2500 kazalnikov, a bi jih bilo mnogo izmed njih popolnoma nesmiselnih. Zato se pri analiziranju uporabljajo le najbolj relevantni. Poudarja, da noben kazalnik ne more točno povedati, ali je podjetje primerno za investiranje ali ne. Kazalniki namreč pokažejo zgolj to, da je na primer podjetje dobičkonosno, da rastejo prihodki, da poslovodstvo dobro posluje, da je gospodarno itd.

Ban in Tekavčič (2001, str. 72) kazalnike razvrščata v naslednje kategorije:

- kazalniki dobičkonosnosti poslovanja,
- kazalniki obračanja sredstev,
- kazalniki financiranja,
- kazalniki plačilne sposobnosti,
- kazalniki investiranja in
- kazalniki gospodarnosti.

V nadaljevanju bom izračunala nekaj kazalnikov na primeru podjetja Unija d.d., ter primerjala rezultate z drugimi izbranimi podjetji. Pri nekaterih kazalnikih rezultatov za leto 2011 ni, saj bi potrebovala podatke iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida za leto 2010. V zaključni nalogi bom rezultate, ki sem jih dobila prikazala grafično, saj je zaradi velikega obsega podatkov tak način najbolj nazoren. Izračunala sem tudi nekaj drugih

kazalnikov in sicer dobiček na zaposlenega, prihodek na zaposlenega, dodano vrednost, strošek zaposlenega ter povprečno mesečno plačo zaposlenega.

4.1 Kazalniki dobičkonosnosti poslovanja

Kazalniki dobičkonosnosti poslovanja so eni izmed najpomembnejših kazalnikov pri analizi poslovanja. Njihov namen je ugotoviti stopnjo dobičkonosnosti, ugotoviti dejavnike dobičkonosnosti, odkriti razloge za spremembe v stopnjah dobičkonosnosti ter izločanje napak ali pomanjkljivosti. Pri analizi je pomembno, da izberemo pravilne postavke, ki jih primerjamo med seboj (Koen & Oberholster, 1999, str. 62). Kazalnikov je v tej kategoriji kar nekaj, a najbolj se uporablja kazalnik dobičkonosnosti kapitala in kazalnik dobičkonosnosti sredstev, ki ju bom v nadaljevanju tudi podrobneje razložila, ter izračunala na primeru podjetij.

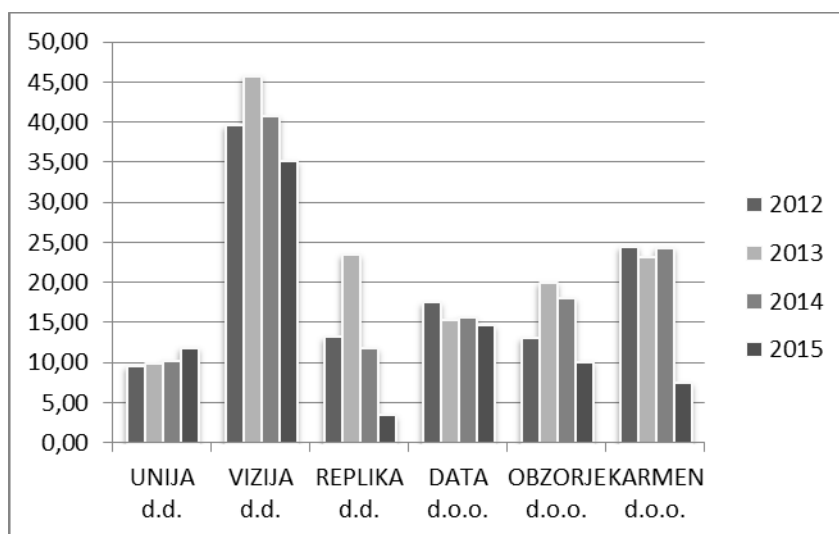
4.1.1 Kazalnik dobičkonosnosti kapitala (ROE)

Kazalnik dobičkonosnosti kapitala (angl. *Return On Equity* - *ROE*) meri sposobnost ustvarjanja dobička iz naložb lastnikov. Stopnja dobičkonosnosti kapitala nam torej pove, koliko denarnih enot dobička je ustvarila ena denarna enota kapitala (Igličar et al., 2013, str. 422). V očeh lastnikov je dobičkonosnost kapitala eden najpomembnejših in tudi najbolj pogostih kazalnikov (Ban & Tekavčič, 2001, str. 74). Izračunamo ga kot razmerje med čistim dobičkom in povprečnim stanjem kapitala; formula (1). Kazalnika nisem mogla izračunati za leto 2011, ker nimam podatka o stanju kapitala leta 2010.

$$\text{Kazalnik dobičkonosnosti kapitala} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečni kapital}} \quad (1)$$

Kot lahko vidimo na Sliki 2, je podjetje Unija d.d. edino izmed izbranih podjetij, ki mu je dobičkonosnost kapitala naraščala iz leta v leto. Razlog za tako konstantno rast je vsakoletno povečanje čistega dobička, ter sorazmerno povišanje kapitala. A kljub temu, da ima podjetje konstantno rast ni najboljše. Daleč pred vsemi je podjetje Vizija d.d., katero se lahko pohvali z izjemnim rezultatom, predvsem v letu 2013, ki je zavidljiv in meri skoraj 46%, za tak rezultat pa je zaslužno dobro opravljanje posloводства s kapitalom. Med slabšimi se je v letu 2015 uvrstilo podjetje Replika d.o.o., katero ima 3,42 % dobičkonosnost kapitala in ima glede na leto 2013 za dobrih 85 % slabšo dobičkonosnost kapitala, kar je za lastnike zelo neugoden rezultat. Razlog za tak rezultat je povišan kapital za skoraj 200 % ter zmanjšanje dobička za okoli 43 %. Razvidno je tudi to, da so se vsa podjetja v letu 2015, razen Unije d.d., odrezala slabše kot v predhodnih letih.

Slika 2: Grafični prikaz ROE, 2012-2015

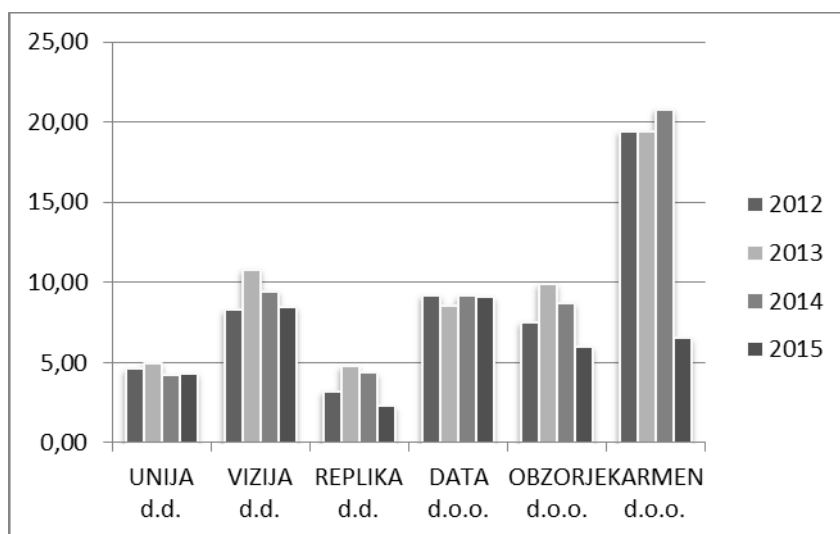
4.1.2 Kazalnik dobičkonosnosti sredstev (ROA)

Kazalnik dobičkonosnosti sredstev (angl. *Return On Assets - ROA*) nam pove, koliko je podjetje sposobno ustvariti dobička za vsak investiran evro v sredstva (Palepu, Healy & Bernard, 2000, str. 9-4). Poenostavljeno lahko opišem kazalnik kot razmerje med doseženim rezultatom in vloženimi sredstvi, kar prikazuje formula (2). Na Sliki 3 so grafično prikazani rezultati izračuna kazalnikov za vsa podjetja.

$$\text{Kazalnik dobičkonosnosti sredstev} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečna sredstva}} \quad (2)$$

Podjetje Unija d.d. ima skozi vsa štiri analizirana leta približno enako vrednost kazalnika, ti se gibljejo nad 4 %. Tudi indeksi med posameznimi leti kažejo, da se poslovanje ni niti kaj dosti izboljšalo niti poslabšalo. Največja razlika je med poslovanjem leta 2015, ko podjetje beleži 12,7 % manjšo dobičkonosnost v primerjavi z letom 2013. Sicer pa ima najslabšo dobičkonosnost sredstev med preučevanimi podjetji Replika d.o.o. leta 2015, ki meri 2,25 % in je približno za polovico manjša kot v letih 2013 in 2014. Razlog je v mnogo manjšem dobičku, saj se je iz leta 2014, ki je znašal okoli 25.522 EUR, zmanjšal na 10.956 EUR. Najboljši rezultat kazalnika dobičkonosnosti sredstev ima najmanjše podjetje od preučevanih, Karmen d.o.o., in sicer v letih 2012, 2013 in 2014, ki se giblje okoli 20 %. Podjetje je v teh letih poslovalo zelo dobro, saj so ustvarili veliko dobička glede na vložek v sredstva. V letu 2015 je kazalnik padel na 6,5 %, razlog za to je vložek v opredmetena osnovna sredstva ter izkazan nižji dobiček. Kazalnik ostalih podjetij, Vizija d.d., Data d.o.o. ter Obzorje d.o.o., se v povprečju giblje med 8 % in 9 %.

Slika 3: Grafični prikaz ROA, 2012-2015

4.2 Kazalniki obračanja sredstev

Kazalniki obračanja nam povedo, kakšna je hitrost obračanja sredstev. Kažejo nam učinkovitost podjetja pri poslovanju s sredstvi. Hitrejše kot je obračanje sredstev, manj ima podjetje vezanih sredstev. Ker je razmerje izračunano iz postavk izkaza poslovnega izida ter bilance stanja, je potrebno upoštevati povprečno stanje posameznih sredstev, ki ga izračunamo kot seštevek dveh stanj in delimo z 2 (Doren, 2011a). V tej kategoriji je možno izračunati veliko število kazalnikov. Sama sem izbrala le enega, saj so izbrana podjetja storitvene narave, ki ne držijo zalog in bi bilo računanje tovrstnih kazalnikov nesmiselno.

4.2.1 Koeficient obračanja sredstev

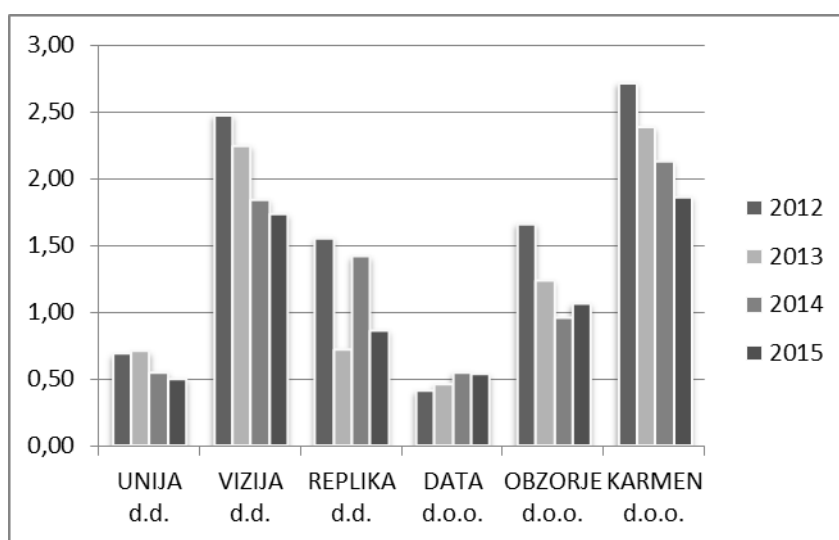
Koeficient obračanja sredstev nam pokaže število obratov sredstev v določenem obdobju, velikost koeficienta pa je odvisna od panoge. Višji kot je delež stalnih sredstev, nižji bo koeficient in obratno, torej nižji bo delež stalnih sredstev, višji bo koeficient (Doren, 2011a). Če rezultat pomnožimo s 365, bomo dobili povprečno dobo vezave sredstev. Formula (3) za izračun koeficienta obračanje sredstev je sledeča:

$$\text{Koeficient obračanja sredstev} = \frac{\text{prihodki}}{\text{povprečna sredstva}} \quad (3)$$

Na Sliki 4 vidimo, da so se sredstva podjetju Unija d.d. v štirih letih v povprečju obrnila 0,61-krat na leto. Največkrat so se obrnila v letu 2013 in sicer 0,70-krat. Slabši koeficient obračanja sredstev ima le podjetje Data d.o.o., ta v povprečju za vsa štiri leta meri 0,48. Če izračunamo še povprečno dobo vezave sredstev, ugotovimo, da je v podjetju Unija d.d. doba vezave v povprečju znašala 222 dni, v podjetju Data d.o.o. pa 177 dni. Največkrat se sredstva obrnejo v podjetju Karmen d.o.o. in sicer v povprečju vseh štirih let 2,27-krat.

Povprečna doba vezave znaša 829 dni. Razlog za tak rezultat je manjši delež dolgoročnih oziroma stalnih sredstev, kot sem omenila že v samem opisu kazalnika, in višji delež prihodkov. Podobno se kaže tudi rezultat koeficienta podjetja Vizija d.d., pri katerem je povprečno obračanje sredstev 2,07-krat na leto. 756 dni pa je njihova povprečna doba vezave sredstev. Obračanje sredstev je bilo pri podjetju Unija d.d. v letu 2015 manjše od vseh ostalih preučevanih let. Glede na leto 2013 je bilo manjše za skoraj 29 %. Najbolj se je obračanje sredstev povečalo podjetju Data d.o.o. in sicer za 30 %, če primerjam leti 2012 in 2015. Najbolj pa se je zmanjšalo podjetju Replika d.o.o. in sicer za 45 %, prav tako pri primerjavi leta 2012 in 2015.

Slika 4: Grafični prikaz koeficienta obračanja sredstev, 2012-2015

4.3 Kazalniki stanja financiranja

S kazalniki stanja financiranja analiziramo pasivno stran bilance stanja. Zanima nas predvsem delež obveznosti do virov sredstev oziroma delež virov financiranja. Z izračunom teh kazalnikov lahko preverimo tudi, kako se je podjetje sposobno na novo zadolževati. Osnovni kazalniki v skupini kazalnikov stanja financiranja so: delež kapitala v financiranju, delež dolgov v financiranju, delež finančnih dolgov v financiranju in kazalnik finančnega vzvoda (Igličar et al., 2013, str. 400).

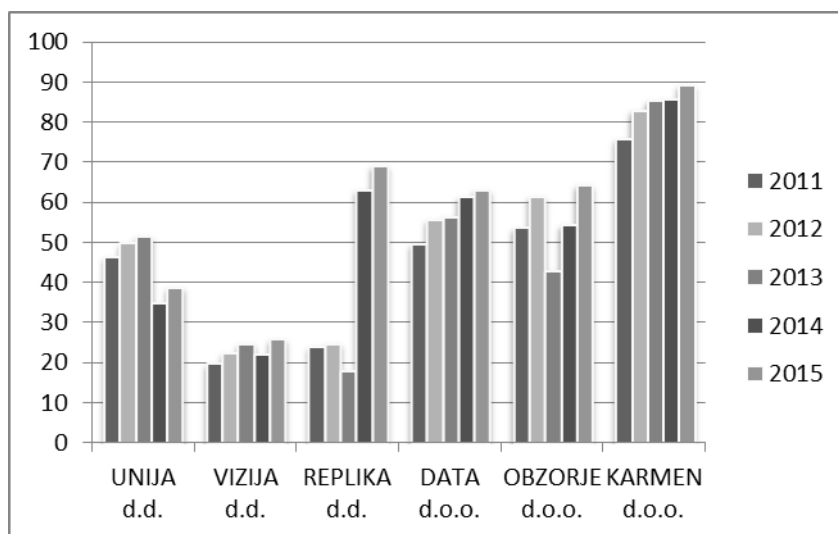
4.3.1 Delež kapitala v financiranju

Kazalnik deleža kapitala v financiranju nam pokaže odstotek kapitala v pasivi. Večja vrednost kazalnika pomeni večji delež kapitala med celotnimi viri sredstev. Če je vrednost kazalnika 1 oziroma 100 %, bi pomenilo, da podjetje nima dolgov. Če je vrednost 0, pa pomeni, da so vsa sredstva financirana z dolgom. Večji delež kapitala predstavlja manjše tveganje glede plačilne sposobnosti podjetja (Doren, 2011b). Izračunamo ga s formulo (4).

$$\text{Delež kapitala v financiranju} = \frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}} \quad (4)$$

Kot lahko vidimo na Sliki 5, se pri Uniji d.d. deleži gibljejo med 34 in 51%. Glede na leto 2011 se je delež v letu 2015 zmanjšal za 16,44 %, glede na leto 2014 pa se je le-ta povečal za 11,12 %. Razlog za to je večje povečanje vrednosti postavk na strani kapitala kot na strani obveznosti do virov sredstev. Podjetje Karmen d.o.o. je imelo vsa leta največji delež kapitala med celotnimi obveznostmi do virov sredstev. Deleži se gibljejo med 75 in 89 %. Kar pomeni, da razmeroma zelo visok delež svojih obveznosti krije s kapitalom podjetja, kar je tudi za upnike zelo dober znak, saj to za njih predstavlja večjo varnost. Na drugi strani ima podjetje Vizija d.d. skozi vseh pet let dokaj nizke deleže kapitala v financiranju. To niti za upnike niti za lastnike kapitala ne predstavlja lepe slike, saj to pomeni, da več obveznosti financirajo z dolgom, kar povečuje tveganje. Podjetji Data d.o.o. ter Obzorje d.o.o. imata tekom let približno enako deleže. Medtem ko je pri podjetju Replika d.o.o. opaziti skokovit porast deleža, saj se je med letoma 2013 in 2015 delež kapitala v financiranju povečal za kar 289,36 %.

Slika 5: Grafični prikaz deleža kapitala v financiranju, 2011-2015

4.3.2 Delež dolgov v financiranju

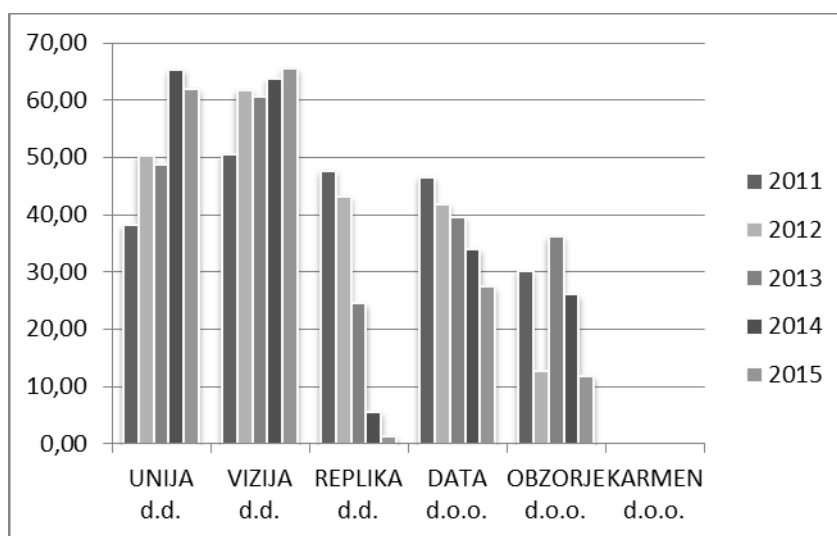
Kazalnik deleža dolgov v financiranju nam pokaže odstotek dolgov v pasivi podjetja. Pove nam, kolikšen del sredstev je financiran z zunanjimi viri (dolgovi). Kazalnik je v tesnem razmerju s prejšnjim kazalnikom in tudi interpretacija kazalnika je podobna, le da tukaj namesto kapitala primerjamo z dolgovi (Doren, 2011b). Ker so med dolgovi zajete tudi obveznosti do dobaviteljev in druge poslovne obveznosti, ki niso povezane s financiranjem, sem jih sama izločila. V števcu sem upoštevala samo kratkoročne in

dolgoročne finančne obveznosti, tako smo dobili nov kazalnik: delež finančnih dolgov v financiranju. Izračunamo ga s pomočjo formule (5).

$$\text{Delež finančnih dolgov v financiranju} = \frac{\text{kratk. in dolg. finančne obveznosti}}{\text{obveznosti do virov sredstev}} \quad (5)$$

Na Sliki 6 vidimo, da je podjetje Unija d.d. eno izmed podjetij, ki ima takoj za podjetjem Vizija d.d. največje deleže finančnih dolgov med obveznostmi do virov sredstev. Kazalniki se gibljejo med 38 % v letu 2011, ter dobrih 65 % v letu 2014. Pri izračunu indeksov je največja razlika med letoma 2015 in 2012, ko je delež višji za skoraj polovico. Razlog je povečanje dolgoročnih finančnih obveznosti leta 2014, ko je podjetje prejelo posojilo banke v višini 4 mio EUR. Rezultati kazalnika podjetja Vizija d.d. ima izkazane največje deleže dolgov. Deleži so skoraj vsako leto naraščali, izjema je le leto 2013, ko se delež malenkost zmanjša. Sicer pa je v letu 2011 delež visok dobrih 50 %, leta 2015 pa že dobrih 65 %. Najmanjši delež izkazuje podjetje Replika d.o.o. v letu 2015 in znaša 1,34 %. Razlog je poplačilo dolgoročnih finančnih obveznosti v letu 2014 in potem še poplačilo preostanka kratkoročne finančne obveznosti v letu 2015. Pri podjetju Data d.d. se delež vztrajno zmanjšuje. S 46 % v letu 2011 je v letu 2015 delež pristal na 27 %. Podjetje Obzorje je edino, kateremu rezultati kazalnika ves čas nihajo. Poudariti je potrebno, da podjetje ne izkazuje dolgoročnih finančnih obveznosti, zato je razlog seveda očiten. Kratkoročne obveznosti se spreminjajo tekom leta. Podjetje je na primer odplačalo del dolga, nato ponovno prejelo kratkoročno posojilo, ponovno odplačalo del dolga in to se ponavlja iz leta v leto. Za podjetje Karmen d.o.o. kazalnika nisem mogla izračunati, saj nima dolgoročnih niti kratkoročnih finančnih obveznosti.

Slika 6: Grafični prikaz deleža dolgov v financiranju, 2011-2015

4.4 Kazalniki plačilne sposobnosti

Kazalniki plačilne sposobnosti pokažejo, kako je podjetje sposobno poravnati zapadle obveznosti. Ti kazalniki so pomembni, saj neplačevanje obveznosti lahko vodi v stečaj podjetja. Večji kot je kazalnik, bolj sposobno je podjetje pri plačevanju svojih kratkoročnih obveznosti. Delničarji lahko na tak način ugotovijo, kako je podjetje investiralo v sredstva. Preveč investicij v kratkoročna sredstva, v primerjavi z dolgoročnimi sredstvi, predstavlja neučinkovitost (Gallagher & Andrew, 2007, str. 94).

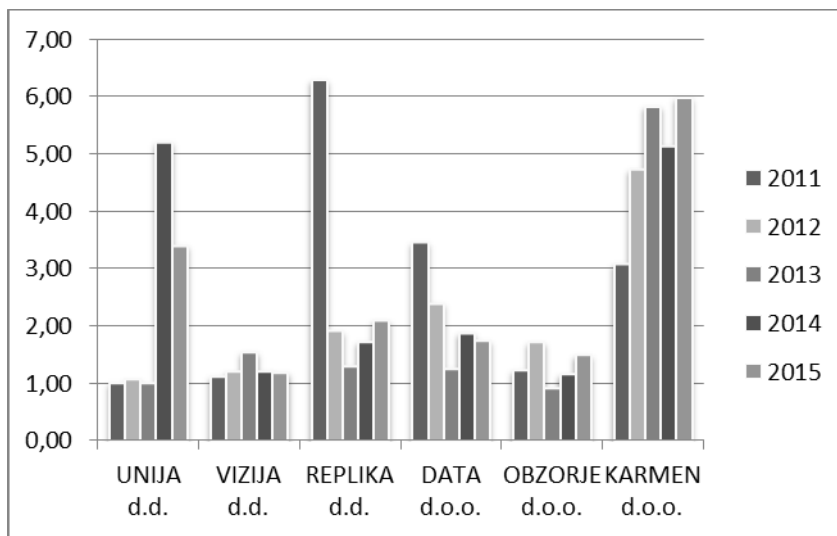
4.4.1 Kratkoročni koeficient

Kratkoročni koeficient izračunamo kot razmerje med kratkoročnimi sredstvi ter kratkoročnimi obveznostmi. Izračun prikazuje formula (6). Kazalnik nam pove, kakšna je plačilna sposobnost podjetja. Uporaba in razlaga kazalnika je precej komplicirana, saj ne moremo zgolj trditi, da se je likvidnost podjetja povečala, če se vrednost kazalca poveča. Razlog tiči v dejstvu, da so v sam izračun vključena celotna kratkoročna sredstva, torej tudi zaloge proizvodov, s katerimi pa podjetje ne zmore tako učinkovito poravnati svojih obveznosti kot na primer z denarnimi sredstvi. Razlog je lahko tudi v tem, da podjetje tik ob koncu leta poravna določene kratkoročne obveznosti in se posledično zmanjšata obe vrednosti. V tem primeru se za boljšo sliko plačilne sposobnosti podjetja uporabljata še dva kazalnika, to sta pospešeni koeficient ter hitri koeficient (Igličar et al., 2013, str. 409-410). Sama bom pri svoji analizi uporabila samo kratkoročni koeficient, saj proučevana podjetja nimajo zalog oziroma so ta zelo nizkih vrednosti.

$$\text{Kratkoročni koeficient} = \frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}} \quad (6)$$

Na Sliki 7 vidimo, da ima Unija d.d. v letu 2014 najvišji koeficient in znaša 5,22. To pomeni, da se je likvidnost v podjetju zelo povečala. V tem letu so imeli namreč najmanjšo vrednost kratkoročnih obveznosti in skoraj najvišjo vrednost kratkoročnih sredstev. Taka razlika med letoma 2013 in 2014 je zaradi poplačila kratkoročnih obveznosti in danega kratkoročnega posojila, povečala so se jim tudi denarna sredstva. Vizija d.d. in Obzorje d.o.o. imata zelo podobne rezultate. Pri podjetju Vizija d.d. se koeficienti gibljejo med 1,11 in 1,54, pri podjetju Obzorje d.d. pa med 0,91, ko podjetje ni poslovalo najbolj likvidno, ter 1,72. Indeks iz let 2015 in 2013 nam tako pokaže, da je lansko leto podjetje poslovalo skoraj 63 % bolje kot leta 2013. Večina proučevanih podjetij ima v tem letu slabšo likvidnost. Poleg podjetja Obzorje d.o.o. tudi podjetja Data d.o.o., Replika d.o.o. ter Unija d.d. Podjetje Karmen d.d. se je za razliko od Unije d.d. odrezalo mnogo bolje in to nam pove, da je podjetje Karmen d.d. plačilno bolj sposobno. Indeksi med letoma 2015 in 2014 nam povedo, da so plačilno sposobnost izboljšala tri podjetja, to so: Replika d.o.o. za 21,66 %, Obzorje d.o.o. za 28,81 % ter Karmen d.o.o. za 16,31 %. Pri podjetju Unija d.d. se je plačilna sposobnost poslabšala najbolj, to je za 34,75 %.

Slika 7: Grafični prikaz kratkoročnega koeficienta, 2011-2015

4.5 Drugi kazalniki

O uspešnosti poslovanja govorijo tudi drugi kazalniki, ki jih nisem uvrstila med zgornje finančne kazalnike. V nadaljevanju bom predstavila nekatere kazalnike produktivnosti in dohodkovnosti, ki nam povedo kako učinkovito so bile prvine poslovnega procesa izkoriščene. Poslovne prvine, ki jih bom upoštevala v izračunih je povprečno število zaposlenih. Izračunala sem tudi strošek na zaposlenega ter povprečno mesečno plačo. Vsi izračuni oziroma grafični prikazi teh kazalnikov, so zaradi omejenosti strani umeščeni med priloge (Priloge 1, 2 in 3).

4.5.1 Dobiček na zaposlenega

Vsak zaposlen v podjetju Unija d.d. je v vseh petih letih ustvarili med 4,1 in 6,1 tisoč EUR dobička. V primerjavi z drugimi podjetji je to kar dober rezultat, saj so le zaposleni v podjetju Data d.o.o. imeli vsa leta višji rezultat, ta je med 9,4 in 13,5 tisoč EUR. Najmanjši dobiček na zaposlenega je bil v podjetju Replika d.d. v letih 2011 in 2015, ko je ta meril le 1,6 tisoč EUR. V Prilogi 1 lahko na grafu vidimo tudi, da se je v tem podjetju dobiček na zaposlenega tudi najbolj spreminjal. Razlog je v spremembi dobička iz leta v leto, povprečno število zaposlenih pa skozi vsa leta ostaja približno enako, podobno je tudi pri ostalih podjetjih. V podjetju Vizija d.d. je bil čisti dobiček na zaposlenega najnižji v letu 2012, ko je meril 2,1 tisoč EUR, najvišji pa v letu prej, 3,8 tisoč EUR. Razlika v dobičku je vidna tudi pri podjetju Karmen d.o.o., v letu 2014 je zaposleni pridelal kar 7.627 EUR, leto kasneje pa le 2.926 EUR.

4.5.2 Prihodki na zaposlenega

Prihodki na zaposlenega pokažejo nekoliko drugačno sliko kot je bila pri dobičku. Na grafu v Prilogi 1 vidimo, da je ravno podjetje Replika d.d. eno izmed podjetij, ki ima najboljši rezultat, prihodki se namreč gibljejo med 60 in 130 tisoč EUR. Podjetje Unija d.d. ima nekoliko nižje prihodke na zaposlenega, v povprečju 72,4 tisoč EUR, vendar vseeno ostaja med boljšimi. Podjetja Vizija d.d. in Data d.o.o. sta skozi vsa preučevana leta ohranjala podobne rezultate, medtem ko se je prihodek na zaposlenega v podjetju Obzorje d.o.o. in Karmen d.o.o. skozi leta spreminjal, pri slednjem se je zadnja štiri leta tudi lepo povečal. Iz 57,2 tisoč EUR v letu 2012, je do leta 2015 narastel na skoraj 84 tisoč EUR.

4.5.3 Dodana vrednost

Na spletni strani Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (b.l.) je dodana vrednost definirana tako: »Dodana vrednost je osnovni ekonomski indikator in temeljno merilo gospodarske aktivnosti ter uspeha. Vsebinsko pomeni novoustvarjeno vrednost ustvarjeno v enem letu. [...] Kazalnik dodane vrednosti na zaposlenca izkazuje, kolikšna je povprečna novoustvarjena vrednost na zaposlenca. Večja vrednost kazalnika družbe, ob izkazovanju dobička, pomeni večjo kakovost poslovnih učinkov (proizvodov in storitev).«

Na grafu v Prilogi 2 vidimo, da je tudi pri tem kazalniku podjetje Unija d.d. med boljšimi. Dodana vrednost, ki jo je vsak zaposleni ustvaril je bila med 37,4 tisoč EUR v letu 2011 in 43,6 tisoč EUR v letu 2015. Povprečna novo-ustvarjena vrednost je v vseh letih višja le pri podjetju Karmen d.o.o., z rezultati med 45,1 in 61,4 tisoč EUR. Podjetje Replika d.d. je bilo boljše v letih 2012 in 2014. Podjetja Vizija d.d. in Data d.o.o. imata podobne rezultate. Prvo ima v povprečju petih let 36,1 tisoč EUR novo-ustvarjene vrednosti na zaposlenega, drugo pa 38,3 tisoč EUR. Najslabši rezultat ima podjetje Obzorje d.o.o. in sicer 28,6 tisoč EUR.

4.5.4 Strošek na zaposlenega in povprečna mesečna plača na zaposlenega

Največje stroške na zaposlenega in hkrati tudi najvišje plače imajo v podjetju Karmen d.o.o. Stroški na zaposlenega se v tem podjetju gibljejo med 40 in 55 tisoč EUR letno. Plača pa je kar zavidljivo visoka, med 2.500 in skoraj 3.600 EUR bruto. Podjetje Unija d.d. se s povprečjem 28,8 tisoč EUR stroškov dela letno uvršča na drugo mesto. Plače zaposlenih so v tem podjetju med 1.652 in 1.851 EUR bruto. Vsem podjetjem se plače skoraj vsa leta dvigujejo, le pri podjetju Replika d.d. so se od leta 2012 dalje nizale, kot lahko vidimo v Prilogi 3. Razlog je povečanje povprečnega števila zaposlenih in stroškov dela. V tem podjetju so bruto plače tudi najnižje, merijo med 920 in 1.353 EUR, strošek na zaposlenega pa je med 15,9 in 23,1 tisoč EUR letno.

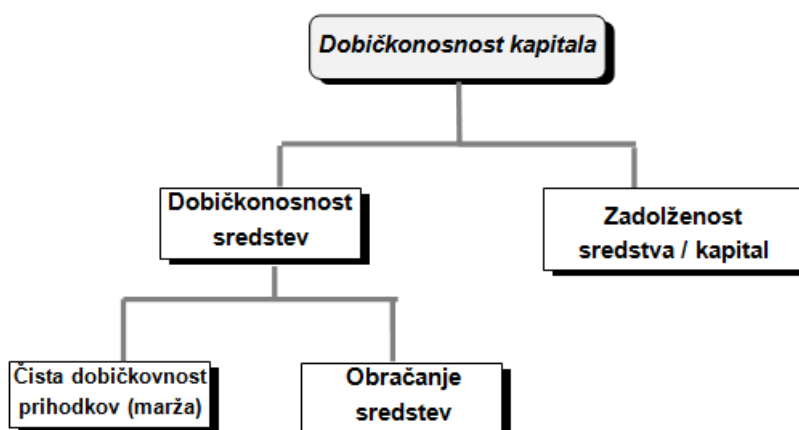
5 SISTEM POVEZANIH KAZALNIKOV

Nekatere najbolj pomembne kazalnike lahko prikažemo v tako imenovanem DuPontovem sistemu povezanih kazalnikov. Pokaže nam bolj jasno sliko o tem, katero podjetje se je odrezalo bolje. Sistem se imenuje po ameriškem podjetju, ki je to metodo pričelo uporabljati že leta 1920 (Tekavčič & Megušar, b.l.). V sistemu je izpostavljena dobičkonosnost kapitala, ki je eden izmed najpomembnejših kazalnikov uspešnosti poslovanja. Dobičkonosnost kapitala dobimo kot zmnožek treh drugih kazalnikov – dobičkonosnost prihodkov oziroma profitna marža, obračanje sredstev ter zadolženost, ki jo izračunamo kot razmerje med sredstvi in kapitalom. V formuli (10) je ta povezava lepo razvidna:

$$\text{Dobičkonosnost kapitala} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{prihodki}} \times \frac{\text{prihodki}}{\text{povp. sredstva}} \times \frac{\text{povp. sredstva}}{\text{povp. kapital}} \quad (10)$$

Slika 8 prikazuje DuPontov sistem povezanih kazalnikov, ki nam da boljšo predstavo o tem, v kakšni povezavi so ti kazalniki. Seveda se sistem nadaljuje in se ne konča pri marži in obračanju sredstev, saj sta tudi ta dva kazalnika v razmerju s postavkami iz bilance stanje in izkazom poslovnega izida. Obračanje sredstev, se izračuna kot razmerje med prihodki in sredstvi. Marža pa kot razmerje med skupnimi prihodki in dobičkom. Dobiček se izračuna kot razlika med prihodki in odhodki itd.

Slika 8: DuPontov sistem kazalnikov

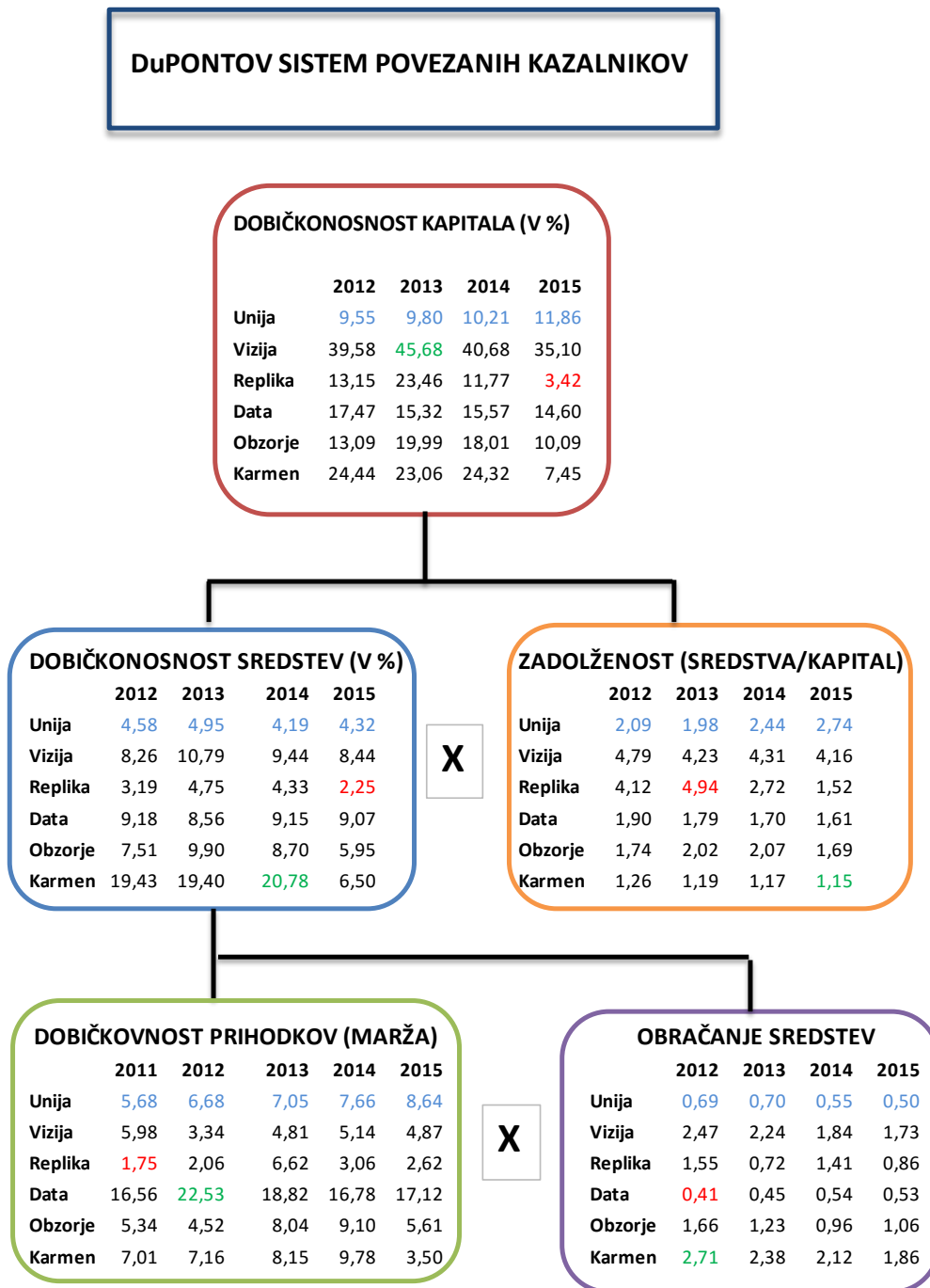

Vir: Slapničar, b.l., str. 14

Na Sliki 9 je sistem predstavljen na primeru izbranih podjetij, za vseh pet analiziranih let. Rezultate, ki sem jih dobila tekom analize v zaključni nalogi, sem enostavno prikazala tudi v sistemu. Rezultate profitne marže in zadolženosti sem umestila med priloge (Priloga 4).

Pri vsakem kazalniku sem označila najvišjo in najnižjo vrednost. Kot je razvidno iz slike vidimo, da ima podjetje Unija d.d. v povprečju petih let najnižjo dobičkonosnost kapitala, kar pomeni, da so ostala podjetja bolj uspešna pri poslovanju. V letu 2015 je bilo boljše od treh podjetij.

Slika 9: DuPontov sistem povezanih kazalnikov na primeru podjetij

SKLEP

Analiza računovodskih izkazov s pomočjo finančnih kazalnikov lahko podjetju veliko pripomore pri uresničevanju strateških ciljev. Kazalniki namreč podjetju podajo hitro in enostavno oceno poslovanja v nekem določenem obdobju. Lahko analizirajo poslovanje med dvema letoma, ki podajo rezultat o boljšem ali slabšem poslovanju, lahko pa analizirajo poslovanje daljšega obdobja, ki podajo rezultate tudi o tem, kakšni trendi jih spremljajo tekom let. Za podjetja je ključnega pomena spremljanje in analiziranje poslovanja, saj je meja med uspešnim in neuspešnim podjetjem v teh časih lahko zelo tanka. V poslovnem svetu se namreč dogajajo nepredvidljive situacije, ki pa jih lahko rešujejo le uspešna in tudi prilagodljiva podjetja. Za poslovodstvo je pomembno, da ves čas spremlja poslovanje, zato so tovrstne analize zelo dobro orodje. Seveda pa imajo finančni kazalniki tudi omejitve in slabosti, zato se uporabniki ne smejo zanašati samo na te rezultate. Kazalniki nam namreč ne ponujajo vsebinske razlage za nastale dejavnike, ki so pripomogli k uspešnosti ali neuspešnosti poslovanja podjetja. Zato je dobro, da se kazalnike analizira daljše časovno obdobje, ki nam postrežejo s celovitejšo sliko in da se upošteva tudi nefinančne dejavnike.

V zaključni nalogi sem analizirala več podjetij. Glavni cilj naloge je bila primerjava podjetja Unija d.d. z nekaterimi izbranimi konkurenčnimi podjetji. Teško bi rekla, da je eno podjetje mnogo boljše od drugega. Vsa podjetja so v vseh petih preučevanih letih dosegala dobre rezultate. Podjetje Unija d.d. se na podlagi nekaterih osnovnih podatkov, čistih prihodkov od prodaje in čistega dobička, uvršča na drugo mesto. V vseh petih letih je imelo povprečno 2,6 mio EUR čistih prihodkov od prodaje in 202 tisoč EUR čistega dobička. Boljše rezultate ima le podjetje Vizija d.d., ki je imelo v povprečju petih let 4,8 mio EUR čistih prihodkov in okoli 236 tisoč EUR čistega dobička. Potrebno se je zavedati, da primerjava samo teh dveh podatkov ni zadovoljiva, saj iz teh rezultatov ne vidimo celotne slike. Zato so nam v pomoč finančni kazalniki, veliko vlogo pa so začeli pridobivati tudi nefinančni kazalniki, ki pojave še dodatno pojasnjujejo.

Tekom analize, sem ugotovila, da je tržni delež podjetja Unija d.d., v primerjavi z drugimi podjetji kar visok. Najvišji delež ima v letu 2015, ko ta naraste na 1,02 %. V primerjavi z njim ima le podjetje Vizija d.d. višji tržni delež, ta se giblje nad 1,5 % in v letu 2015 preseže 1,7 %. Ostala podjetja imajo zaradi manjšega obsega poslovanja nižje deleže, kar je seveda popolnoma razumljivo.

Če strnem dobljene rezultate, ugotovim, da podjetje Unija d.d. ni med najboljšimi podjetji, ki sem jih analizirala. Razlog je v nizki dobičkonosnosti kapitala, saj je ta najnižja od vseh ostalih podjetij in se giblje med 9,55 % in 11,86 %. Vizija d.d. ima najboljše rezultate dobičkonosnosti kapitala, saj merijo med 35,10 % in 45,68 %, kljub temu, da je tudi najbolj zadolženo od vseh. Sicer pa je podjetje Unija d.d. edino izmed analiziranih podjetij, ki beleži trend povečevanja uspešnosti poslovanja. Sredstva v podjetju Unija d.d. so se v

primerjavi z drugimi podjetji obračala manjkrat, prehitelo je le podjetje Data d.d. Podjetje so financirali s kapitalom med 30 % in 50 %, kar je manj kot na primer v podjetju Karmen d.o.o., ki svoje obveznosti v povprečju petih let pokriva s kar 84 %. Pri dolgovih pa je slika ravno obratna, saj je podjetje Unija d.d. skoraj najbolj zadolženo, njegov delež finančnih dolgov v financiranju je med 38 % in 65 %. Prehiteva ga le podjetje Vizija d.d., ki ima med 50 % in 65 % dolgov. Vrednost deleža finančnih dolgov v financiranju je pri podjetju Karmen d.o.o. enaka 0, saj ne izkazuje nikakršnih finančnih dolgov. V DuPontovem sistemu vidimo, da je zadolženost podjetij, zelo različna. Podjetje Unija d.d. ima okoli 2-krat več sredstev kot kapitala, medtem ko jih je imelo podjetje Replika d.d. v letu 2012 skoraj 5-krat več. Kar zadeva plačilno sposobnost je podjetje Unija d.d. tekom let močno izboljšala svojo likvidnost, nato pa je iz leta 2014 v 2015 rezultat slabši za kar 34,75 %, a je ponovno potrebno poudariti, da je kazalnik kratkoročne narave, kar pomeni, da se obveznosti in sredstva med letom lahko močno spreminjajo. Od njega se je bolje izkazalo podjetje Karmen d.o.o., ki beleži skoraj konstantno rast plačilne sposobnosti. V DuPontovem sistemu je izračunana tudi profitna marža, ki je pri podjetju Unija d.d. okoli 7 %. Trikrat višjo profitno maržo je imelo podjetje Data d.o.o. v letu 2012, to je 22,53 %. Ta podatek nam pove kolikšen delež dobička so imeli med prihodki.

Rezultati dobička in prihodkov na zaposlenega so pri podjetju Unija d.d. med boljšimi, dobiček na zaposlenega je bil v povprečju višji le pri podjetju Data d.o.o., prihodek na zaposlenega pa v podjetju Replika d.d. Novo-ustvarjena vrednost je bila najvišja pri podjetju Karmen d.o.o., v povprečju petih let 52,1 tisoč EUR, takoj za njim pa podjetje Unija d.d., v povprečju 40,8 tisoč EUR kar pomeni, da je kakovost poslovnih učinkov (zaposlenih) zelo dobra. Ostala podjetja so imela vrednost nekoliko manjšo. Najmanjša je bila pri podjetju Obzorje d.o.o., povprečna dodana vrednost petih let je znašala 28,6 tisoč EUR.

Najvišji strošek dela je imelo podjetje Vizija d.d., povprečje presega 2 mio EUR, takoj za njim pa Unija d.d., ki je imelo v povprečju skoraj polovico manj stroškov dela, to je okoli 1,1 mio EUR. Strošek dela na zaposlenega prikaže nekoliko drugačno sliko, saj ima največje stroške podjetje Karmen d.o.o., poleg tega pa ima tudi najvišje bruto plače, ki so v povprečju znašale skoraj 3 tisoč EUR. Podjetje Unija d.d. je ponovno pristala na drugem mestu, povprečne mesečne plače zaposlenih so bile v povprečju visoke 1.752 EUR.

Podjetje Unija d.d. vsekakor zelo dobro posluje, saj je glavno načelo poslovanja ustvarjanje dobička, povečevanje tržnega deleža in seveda obstanek na trgu. Podjetje s tem nima nikakršnih težav, saj je vsako leto ustvarilo in povečevalo dobiček, raste mu tudi tržni delež, za obstanek na trgu pa se mu najverjetneje ni potrebno bati, saj je kljub temu, da ima nizko dobičkonosnost kapitala, eno izmed vodilnih računovodskih podjetij v Sloveniji.

Da bi dobila še bolj jasno sliko, bi lahko finančne kazalnike podprla tudi z drugimi dejavniki, lahko bi na primer naredila podrobnejši pregled storitev, ki jih posamezno

podjetje ponuja, analizo cen ali obseg posameznih opravljenih storitev, analizo kupcev oziroma naročnikov in podobno, a bi potrebovala dodatne podatke, ki pa bi jih pridobila le v podjetjih, seveda le v primeru, če bi podjetja sploh bila pripravljena razkriti dotične informacije.

Finančni kazalniki so torej lahko v veliko pomoč poslovodstvu pri odločanju, pri uresničevanju strateških ciljev ter na splošno pri analiziranju poslovanja. Pomembno pa je, da podjetja za uspešno delovanje sledijo svoji zastavljeni viziji in poslanstvu, da se stalno zavedajo svoje konkurence ter poskušajo na etičen način izboljšati svoje poslovanje. Ohranjanje dobrega stika s svojimi strankami pa je njihova prioriteta, saj so one tiste, ki so in bodo poglobitni člen njihovega delovanja.

LITERATURA IN VIRI

1. AJPES. (b.l.). FI-PO finančni podatki. Najdeno 24. julija 2016 na spletnem naslovu https://www.ajpes.si/fipo/Pojasnila_za_gd_2006.asp
2. Ban, S., & Tekavčič, M., (2001). Primerjalno analiziranje slovenskih podjetij z različnimi ekonomskimi kazalci in kazalniki. V *Analiziranje kot strokovno orodje uveljavljanja prednosti in odpravljanja pomanjkljivosti v poslovanju združb, 7. strokovno posvetovanje o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije. Zbornik referatov* (str. 66-80). Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije.
3. Bergant, Ž. (2007). *Osnove analize poslovanja*. Ljubljana: Abeceda storitve.
4. *Certifikati in priznanja*. (2016). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.vizija-racunovodstvo.si/racunovodski-servis/certifikati-in-priznanja>
5. Chen, K., & Shimerda, T. (1981). An Empirical Analysis of Useful Financial Ratios. *Financial Management*, 10(1), 51-60. Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.jstor.org.nukweb.nuk.uni-lj.si/stable/3665113>
6. Data d.o.o. (2013). Letno poročilo za leto 2012. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=5350883000&id_prikaza=2&id=31478
7. Data d.o.o. (2014). Letno poročilo za leto 2013. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=5350883000&id_prikaza=2&id=240916
8. Data d.o.o. (2015). Letno poročilo za leto 2014. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=5350883000&id_prikaza=2&id=745190
9. Data d.o.o. (2016). Letno poročilo za leto 2015. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=5350883000&id_prikaza=2&id=209232
- 5
10. Doren, D. (2011a, 8. julij). *Kazalniki obračanja*. Najdeno 30. junij 2016 na spletnem naslovu <http://daisydoren.blogspot.si/2011/07/kazalniki-obracanja.html>
11. Doren, D. (2011b, 8. julij). *Kazalniki financiranja*. Najdeno 30. junija 2016 na spletnem naslovu <http://daisydoren.blogspot.si/2011/07/kazalniki-financiranja.html>
12. Doren, D. (2011c, 8. julij). *Kazalniki investiranja*. Najdeno 30. junija 2016 na spletnem naslovu <http://daisydoren.blogspot.si/2011/07/kazalniki-investiranja.html>
13. Gallagher, T. J., & Andrew, J. D. (2007). *Financial management: Principles and Practice*. (Fourth Edition). Najdeno 1. julija 2016 na spletnem naslovu <https://books.google.si/books?id=sSzpPWDSapoC&pg=PA94&dq=liquidity%20ratio&hl=sl&pg=PA94#v=onepage&q=liquidity%20ratio&f=false>
14. Igličar, A., Hočevar, M., & Zaman, G. M. (2013). *Uvod v računovodstvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

15. Karmen d.o.o. (2013). Letno poročilo za leto 2012. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=5504791000&id_prikaza=2&id=38773
16. Karmen d.o.o. (2014). Letno poročilo za leto 2013. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=5504791000&id_prikaza=2&id=272678
17. Karmen d.o.o. (2015). Letno poročilo za leto 2014. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=5504791000&id_prikaza=2&id=618504
18. Karmen d.o.o. (2016). Letno poročilo za leto 2015. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=5504791000&id_prikaza=2&id=2099623
19. Koen, M., & Oberholster, J. (1999). Analysis and interpretation of financial statements. (Second edition). Najdeno 29. junija 2016 na spletnem naslovu <https://books.google.si/books?id=U3ldOyr73QC&lpq=PA39&dq=ratio%20analysis%20interpretation&hl=sl&pg=PA62#v=onepage&q=ratio%20analysis%20interpretation&f=false>
20. *Kontakt*. (2012). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.obzorje.si/kontakt>
21. Leach, R. (2011). Ratios made simple: A beginner's guide to the key financial ratios. Hampshire: Harriman House LTD. Najdeno 4. julija 2016 na spletnem naslovu <https://books.google.si/books?id=0ew3ajkyZc0C&lpq=PP1&dq=financial%20ratios&hl=sl&pg=PT5#v=onepage&q=financial%20ratios&f=false>
22. *O nas*. (b.l.). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu http://racunovodstvo-karmen.si/o_nas
23. *O podjetju*. (2012). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.obzorje.si/o_podjetju
24. *O podjetju*. (b.l.). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.replika.si/o-podjetju>
25. Obzorje d.o.o. (2013). Letno poročilo za leto 2012. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1872249000&id_prikaza=2&id=97769
26. Obzorje d.o.o. (2014). Letno poročilo za leto 2013. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1872249000&id_prikaza=2&id=293864

27. Obzorje d.o.o. (2015). Letno poročilo za leto 2014. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1872249000&id_prikaza=2&id=692723
28. Obzorje d.o.o. (2016). Letno poročilo za leto 2015. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1872249000&id_prikaza=2&id=2016058
29. Palepu, K. G., Healy, P. M., & Bernard, V. L., (2000). *Business Analysis & Valuation: Using Financial Statements* (Second Edition). Ohio: South Western College Publishing.
30. *Priznanja*. (b.l.). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu <http://racunovodstvo-karmen.si/priznanja>
31. Pučko, D. (2004). *Analiza poslovanja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
32. Pučko, D., Čater, T., & Rejc B., A., (2009). *Strateški management 2*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
33. *Računovodski servis*. (2016). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.vizija-racunovodstvo.si/racunovodski-servis>
34. Replika d.o.o. (2013). Letno poročilo za leto 2012. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1833197000&id_prikaza=2&id=96533
35. Replika d.o.o. (2014). Letno poročilo za leto 2013. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1833197000&id_prikaza=2&id=193247
36. Replika d.o.o. (2015). Letno poročilo za leto 2014. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1833197000&id_prikaza=2&id=691974
37. Replika d.o.o. (2016). Letno poročilo za leto 2015. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1833197000&id_prikaza=2&id=2014662
38. Slapničar, S. (b.l.). *Analiza računovodskih izkazov s kazalci*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
39. Slapničar, S., Zaman Groff, M., & Štumberger, N. *Bi obvezna pridobitev strokovnega naziva povečala kakovost računovodskih storitev?. IKS, ISSN 0351-9090, avg./sep. 2014. 14-16.*
40. *Stroka*. (2013). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.unija.si/si/unija/podjetje/nase-prednosti/priznanja-in-certifikati/stroka>

41. Tekavčič, M & Megušar, A., (b.l.). *Analiziranje uspešnosti poslovanja s pomočjo sistema med seboj povezanih kazalnikov (uporaba konkretnih podatkov podjetja s simulacijo sprememb)*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta
42. Unija d.d. (2013). Letno poročilo za leto 2012. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu
http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1797476000&id_prika=2&id=95120
43. Unija d.d. (2014). Letno poročilo za leto 2013. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu
http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1797476000&id_prika=2&id=191337
44. Unija d.d. (2015). Letno poročilo za leto 2014. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu
http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1797476000&id_prika=2&id=690529
45. Unija d.d. (2016). Letno poročilo za leto 2015. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu
http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1797476000&id_prika=2&id=201308
5
46. Unija. Unija računovodska hiša d.d. (2013). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu https://issuu.com/matijag/docs/unija_brosura_2013_brez
47. Uprava. (2013). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu
<http://www.unija.si/si/unija/podjetje/uprava>
48. Vizija d.d. (2013). Letno poročilo za leto 2012. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu
http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1399705000&id_prika=2&id=86373
49. Vizija d.d. (2014). Letno poročilo za leto 2013. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu
http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1399705000&id_prika=2&id=29693
5
50. Vizija d.d. (2015). Letno poročilo za leto 2014. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu
http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1399705000&id_prika=2&id=68231
1
51. Vizija d.d. (2016). Letno poročilo za leto 2015. Najdeno 20. junija 2016 na spletnem naslovu
http://www.ajpes.si/jolp/podjetje.asp?maticna=1399705000&id_prika=2&id=20059
14
52. *Vizija in poslanstvo*. (2013). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu
<http://www.unija.si/si/unija/podjetje/vizija-in-poslanstvo>
53. *Vizija*. (b.l.). Najdeno 21. junija 2016 na spletnem naslovu <http://www.replika.si/vizija>
54. Zbornica računovodskih servisov. (2016). Razvoj in številčni prikaz panoge 69.200 za leto 2011-2015. Najdeno 18. julija 2016 na spletnem naslovu
https://www.gzs.si/zbornica_racunovodskih_servisov/vsebina/Za-podjetja/Prikaz-dejavnosti/Razvoj-in-%C5%A1tevil%C4%8Dni-prikaz-panoge-2015

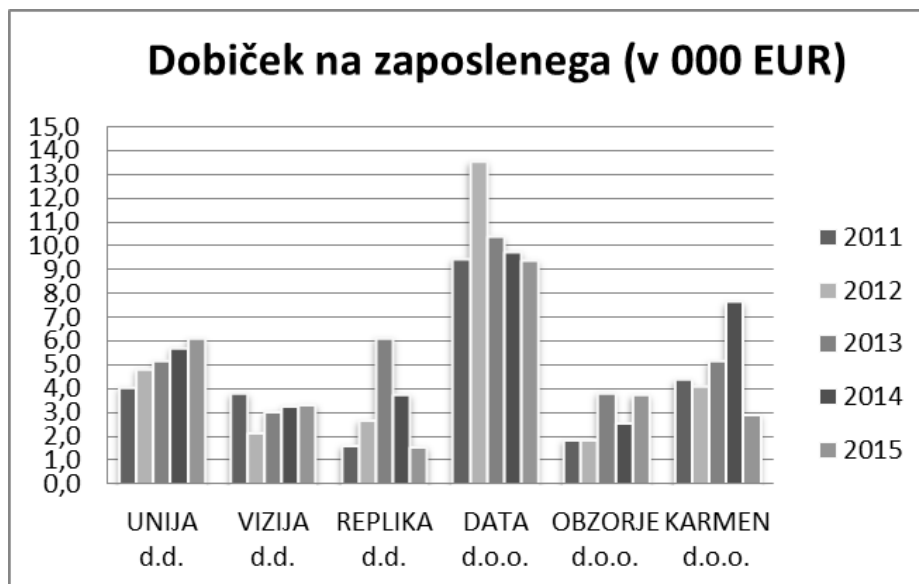
PRILOGE

KAZALO PRILOG

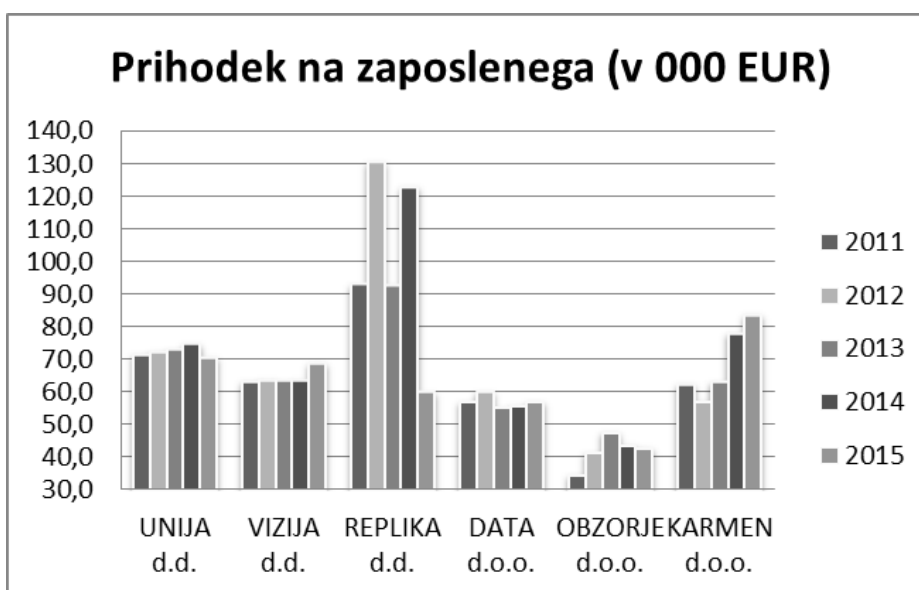
PRILOGA 1: Dobiček na zaposlenega in prihodek na zaposlenega	1
PRILOGA 2: Dodana vrednost in strošek dela na zaposlenega	2
PRILOGA 3: Povprečna mesečna plača	3
PRILOGA 4: Profitna marža in zadolženost	4

PRILOGA 1: Dobiček na zaposlenega in prihodek na zaposlenega

Slika 1: Dobiček na zaposlenega

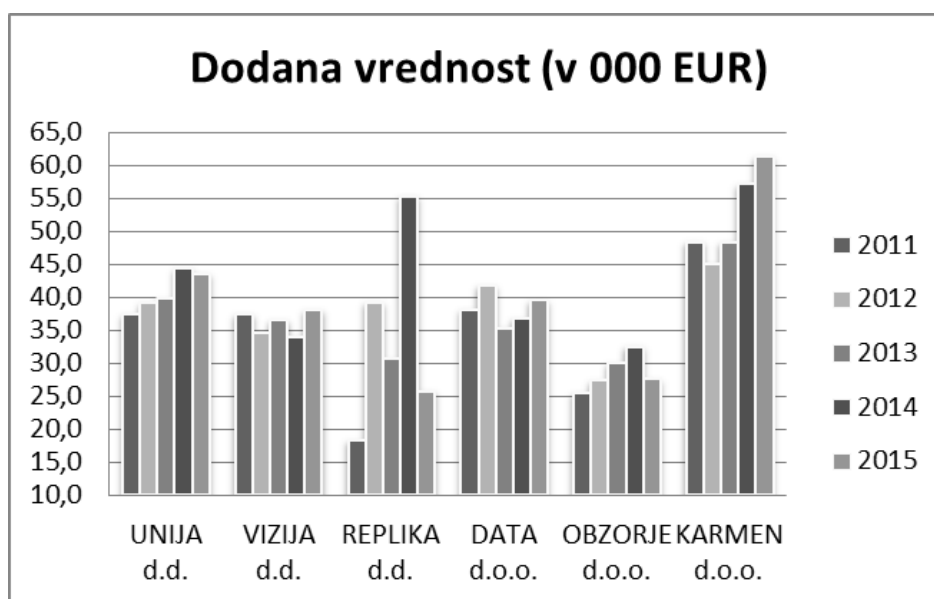

Slika 2: Prihodek na zaposlenega

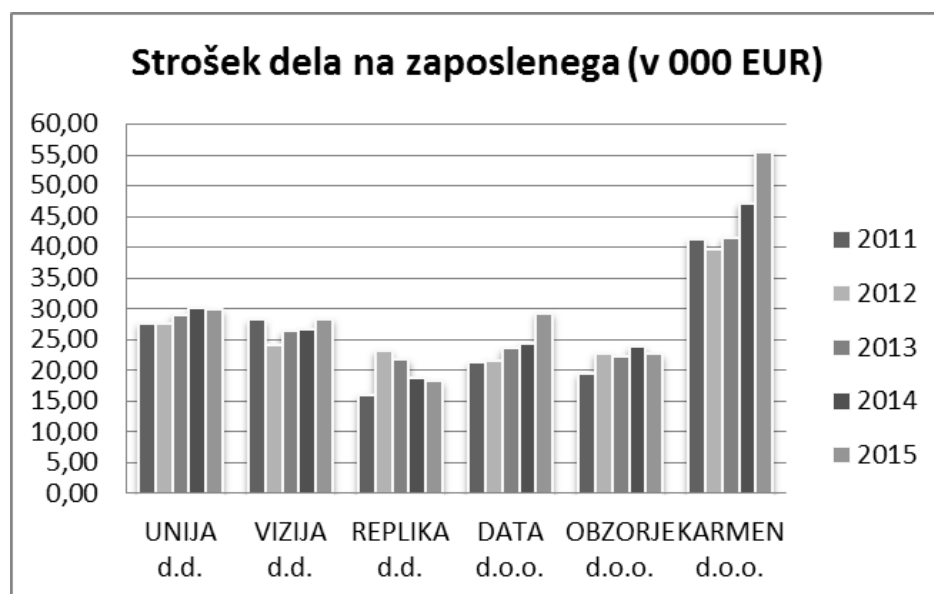

PRILOGA 2: Dodana vrednost in strošek dela na zaposlenega

Slika 3: Dodana vrednost zaposlenega

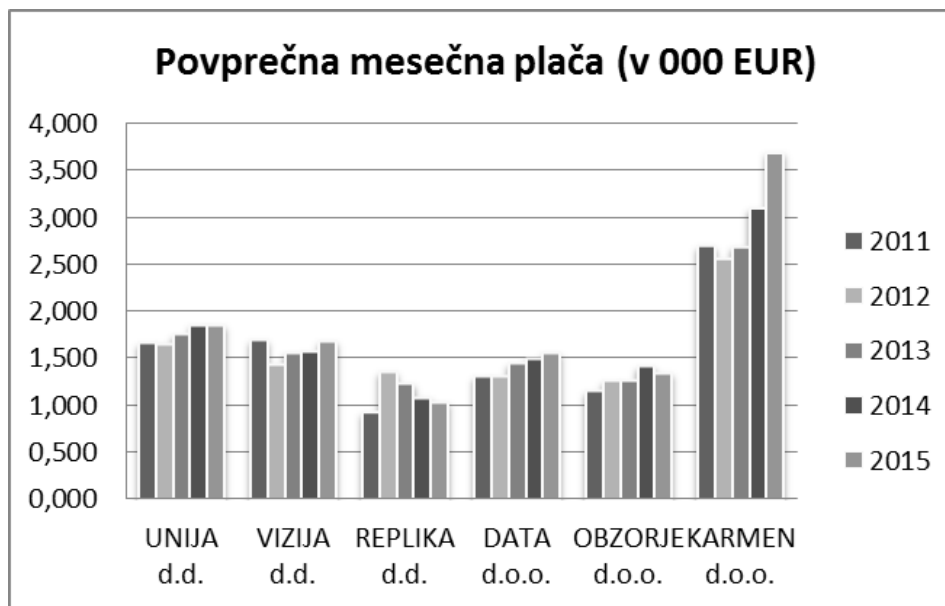

Slika 4: Strošek dela na zaposlenega

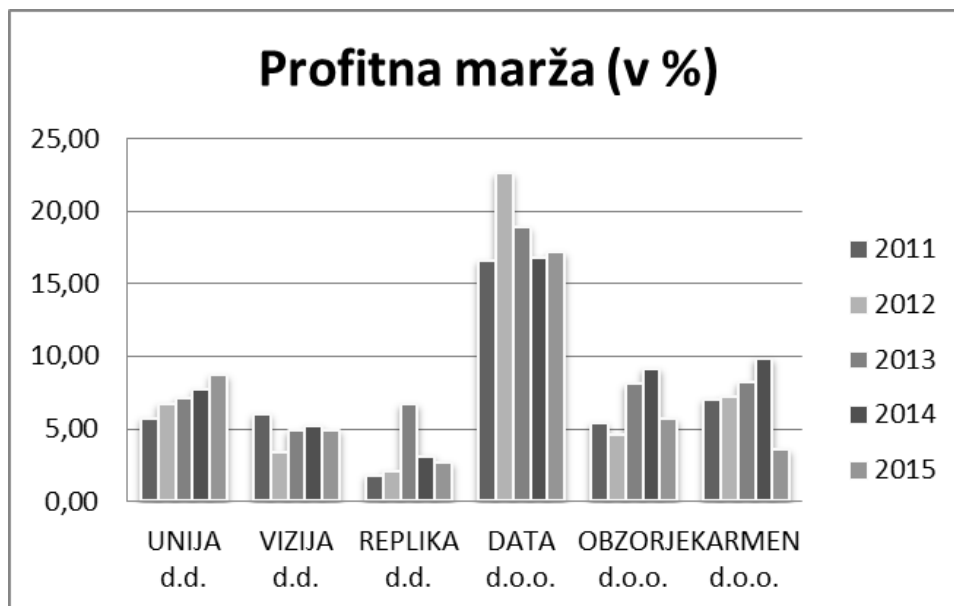
PRILOGA 3: Povprečna mesečna plača

Slika 5: Povprečna mesečna plača zaposlenega

PRILOGA 4: Profitna marža in zadolženost

Slika 6: Profitna marža posameznega podjetja

Slika 7: Zadolženost posameznega podjetja

